

SPOR BİLİMLERİ DERNEĞİ
Sport Sciences Association • Türkiye

SBD-SPORAK

Tematik Analiz Raporu: 2023

1980’li yılların sonuna doğru, İstanbul’da bir grup spor bilimcinin çabaları ile kurulma fikri ortaya atılan spor bilimleri derneğinin resmi kuruluşu; 1992 yılında olmuştur. 1992 yılından itibaren faaliyetlerini sürdüren spor bilimleri derneği; bugün itibariyle 1006 üyesi ile, spor bilimleri alanını en geniş kapsamda temsil eden dernek olarak faaliyetlerine devam etmektedir.

Spor bilimleri alanının; spor kültürü ve değerlerini gözeterek, gelişimini kendine vizyon olarak seçmiş olan derneğimiz; ulusal ve uluslararası düzeyde kabul gören niteliklere sahip fakülte veya yüksekokuldaki programların kalitesinin artırılması ve iyileştirilmesi için çalışmalara başlamıştır.

Spor bilimleri alanındaki eğitim programlarının ilerletilmesi, sürekli iyileştirilmesi ve yeni programların geliştirilmesi konularında yönlendirici rol oynamak, spor bilimleri eğitiminin Türkiye’deki gelişimini teşvik etmek amacıyla akreditasyon kavramının spor bilimleri alanında olması gerektiği düşüncesiyle; dernek yapısı içinde SPORAK (Spor Bilimleri Eğitim Programları ve Akreditasyon Kurulu) kurulmuştur.

SPORAK kurulurken; ilk olarak dernek çatısı altında paydaşlar belirlenmiş ve buna göre dernek yönetim kurulunda 9 kişiden oluşan kurul üyelerine karar verilmiştir. Bu üyeler 1 (bir) spor federasyonu temsilcisi, 1 (bir) öğrenci temsilcisi, 1 (bir) Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcisi, 1 (bir) Millî Eğitim Bakanlığı temsilcisi ve 5 akademik (her programı temsilen en az 1 kişi) üyeden oluşmaktadır. Bu üyeler kendi aralarından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçmiştir. Belirlenen SPORAK üyeleri çalışmalarını tamamladıktan sonra; yetki belgesi için YÖKAK’a başvuru yapılmıştır.

Spor Bilimleri Derneği çatısı altından faaliyetlerini sürdüren SPORAK; ilk kez 2020 yılında 2 (iki) yıllığına YÖKAK’tan Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi almış ve 19.01.2022 yılı itibariyle de yeniden 2 (iki) yıllığına bu belgeye layık görülmüştür. İlk tescil belgesini aldığından itibaren; spor bilimleri düzeyinde eğitim veren lisans programlarının akreditasyon ile alakalı tüm organizasyonun başlatılması ve yönetilmesi ile ilgili süreçler konusunda ilgili kurum ve kuruluşlara olan bilgilendirmelerini web sayfası, kurum ve kuruluşlar ile yazışmalar yolu ile gerçekleştirmiştir.

SPORAK tarafından oluşturulan akreditasyon takımlarında 54 farklı üniversiteden 55’i öğrenci değerlendiricisi 188’ü öğretim üyesi olmak üzere 243 kişi bulunmaktadır. Ayrıca

değerlendirme takımlarının içerisinde federasyon değerlendiricileri ve bakanlık değerlendiricileri de yer almaktadır.

SBD-SPORAK tarafından yürütülen akreditasyon sürecinde; bugün itibarıyla, toplamda 54 program değerlendirilmiş ve 27'si AR (ara rapor), 9'u AZ (ara ziyaret) kararıyla 2 yıllığına; 3'ü SGD (sonraki genel değerlendirme) olmak üzere 5 yıllığına akredite edilirken; 12 programa ise akreditasyon vermeme kararı alınmıştır. Halen değerlendirme süreci devam eden 8 üniversiteden toplamda 19 program bulunmaktadır.

Pandemi süreci ve ülkemizin yaşadığı deprem felaketi dolayısıyla belirlenen akreditasyon takviminde sapmalar gerçekleşse de; derneğimizin belirlediği misyon ve vizyon doğrultusunda kaliteden ve sürekli iyileştirmeden ödün vermeden akreditasyon faaliyetlerine devam edilmiştir. İlk kez gerçekleştirilen akreditasyon değerlendirmelerinde; hem program yetkililerine ve akreditasyon değerlendiricilerine yönelik eğitimlerin artırılması, hem de akreditasyon ile ilgili form, kılavuz ve yönergelerinde iyileştirmelere gidilesi amacıyla eğitim ve gelişim çalıştayları düzenlenmiştir. Eğitim ve gelişim çalıştaylarına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Eğitim ve Gelişim Çalıştayları:

1. Rubrik Hazırlama Çalıştayı (Ankara) - 11 Mayıs 2023
2. Yeni Değerlendirici Adaylarına Yönelik Eğitim Çalıştayı 1 (Çevrimiçi)- 19 Temmuz 2023
3. Rubrik Hazırlama Çalıştayı (Antalya) 10 Kasım 2023

SBD-SPORAK olarak eğitim ve geliştirme çalıştaylarından ve saha ziyaretlerinden edindiğimiz tecrübe ile dilek-şikayet istek gibi sürekli iyileştirme için kullanılan sistemlerden gelen bilgileri harmanladığımızda; hem genel olarak SBD-SPORAK yapısını, hem de programların değerlendirilmesine ilişkin ölçütlerimiz üzerinde güçlü ve zayıf yönlerimiz şu şekilde belirtilmiştir.

GENEL OLARAK SBD-SPORAK YAPISI

GÜÇLÜ YÖNLER

- Derneğimizin çok eskilere dayanan köklü bir geçmişinin olması ve kurumsallaşmış yapısı (dernek binası, web sitesi, mali altyapısı, dernek çalışanları),

- Diğer derneklerle karşılaştırıldığında sekretarya işlerinin (değerlendiricilerin konaklama ve ulaşımı gibi) SPORAK görev yetki ve sorumluluklarında olmaması ve kurul üyelerinin motivasyonunu sadece akreditasyon unsurlarına yönlendirebilmesi,
- Gerek dernek yönetim kurulu olsun, gerekse SPORAK üyeleri ve değerlendiricileri olsun; nicel olarak tüm ülkeyi kapsayacak genişlikte olması ve nitel olarak da alanında uzman bireylerden oluşuyor olması,
- Akreditasyon paydaşlarının motivasyonu yüksek bireylerden oluşması,
- Misyon ve vizyonunun belirlenmesinde geniş katılımlı iç ve dış paydaş katkısının alınması,
- Sadece akademik değil aynı zamanda paydaş olarak belirlenen Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve çeşitli federasyonların akreditasyon sürecine olan desteği ve katkısının,
- Diğer akreditasyon kuruluşları ile sürekli iletişim halinde olunması ve eğitimlerde de paydaş olarak yer almaları ile sürece katkıda bulunmaları,
- İlgili bakanlıkların temsilcileri, federasyon temsilcileri ve alanda uzman kurul üyeleriyle birlikte yaklaşık 54 üniversiteden 243 kişiye ulaşan değerlendiriciye havuzu ile ulusallaşma yolunda önemli adım atılması,
- Ölçütlerin genel değil de programa özgü olarak belirlenmesi,
- Sürekli iyileştirme faaliyetlerine ciddi önem verilmesi;
- Dijital arşivleme konusunda ciddi adımlar atılarak; web sitesinin yenilenmesi, genel olarak derneğimizin güçlü yönlerini oluşturmaktadır.

GELİŞMEYE AÇIK YÖNLER

- Eğitimci ve değerlendirici havuzunun genişletilmesi,
- Eğitim komisyonunun senede 1 yılda 3 eğitim yapmış olması,
- Paydaş olarak görülen bakanlık ve federasyon temsilcilerine yönelik değerlendirici havuzunun genişletilmesi,
- Değerlendirme sürecinin daha şeffaf hale getirilmesi ve web sitesinde bu raporlara yer verilmesi,
- Uluslararasılaşma faaliyetlerinin geliştirilmesi,
- Uluslararasılaşma faaliyeti için web sitesinin İngilizce seçeneğinin ve içeriğinin geliştirilmesi,

- Komisyonlarının işlevselliğinin artırılarak; eğitim komisyonu ve diğer komisyonlar ile koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması
- Paydaşlara yönelik memnuniyet anketlerinin web sitesinde ulaşılır bir şekilde yer alması ve sonuçların sürekli iyileştirme de kullanılması,
- SPORAK ve SBD arasındaki koordinasyonun geliştirilmesi geliştirmeye açık yönler olarak karşımıza çıkmaktadır.

PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ÖLÇÜTLERE YÖNELİK GENEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ

I. GENEL ÖLÇÜTLER

Ölçüt 1. Öğrenciler:

Güçlü Yönler: Programın gerektirdiği kazanımların önemli bir bölümünü oluşturan uygulamalı ve teorik derslere yönelik fiziksel altyapının iyi durumda olması,

- Mezuniyet işlemlerine yönelik bilişim alt yapısının iyi olması,
- Öğrencinin akademik danışmanlık konusunda öğretim elemanına ulaşabilirliğin yüksek olması,
- Öğretim elemanı kalitesinin pedagojik ve akademik yönden iyi olması

Geliştirmeye Açık Yönler: Önemli paydaşlardan biri olan mezunlara yönelik takip sistemlerinin daha aktif kullanılması,

- Her ne kadar öğrenci hareketliliğini teşvik edecek sistemler olsa da uluslararası üniversite anlaşmalarının sayısının artırılarak, değişim programlarından yararlanan öğrenci sayısında artış sağlanması,

- Program çıktıları, ders öğrenme çıktıları, müfredat gibi konularda iç paydaş olarak öğrencilerin görüşlerinin sistematik bir yaklaşımla ele alınması,

- Programların web sitesine öğrencinin dilek, şikayet, istek gibi konularda fikrini beyan edebileceği aktif bir sistem eklenmesi,

- Yan dal, çift ana dal, yatay geçiş, sınav notuna itiraz gibi vb. durumlarda öğrencinin izleyeceği yolların web sitesinde kolaylıkla ulaşabilecek şekilde tanımlanması,

- Kariyer danışmanlığı kavramının daha aktif bir şekilde kullanılması

Ölçüt 2. Program Eğitim Amaçları:

Güçlü Yönler: Kurum, fakülte ve program arasındaki öz görevdeki uyumun yüksek olması,

- Program eğitim amaçlarının gelişen ve değişen çağa ayak uyduracak şekilde güncel tutulması,
- Program eğitim amaçlarının SBD-SPORAK çıktılarıyla yüksek derece uyumlu olması,
- Program eğitim amaçlarının disipline özgü ölçütleri karşılamaya yönelik yüksek derecede uyumlu olması,

Geliştirmeye Açık Yönler: Program eğitim amaçlarının belirlenirken daha fazla iç ve dış paydaş görüşüne başvurulması,

- Program eğitim amaçlarına web sitesinde kolaylıkla erişilebilecek şekilde yer verilmesi,
- Program eğitim amaçları ile dersin öğrenme çıktıları arasındaki uyumun artırılması,
- Program eğitim amaçlarının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerin sistematik bir yaklaşımla ele alınması,

Ölçüt 3. Program Çıktıları:

Güçlü Yönler: Program çıktıları ile program eğitim amaçları arasında uyumun yüksek olması,

- Mezun öğrencilerin edindiği program çıktılarının SBD-SPORAK çıktılarıyla uyumunun yüksek olması,

Geliştirmeye Açık Yönler: Program çıktıları ile dersin öğrenme çıktıları arasındaki uyumun artırılması,

- Program çıktılarına web sitesinde kolaylıkla erişilebilecek şekilde yer verilmesi,
- Program çıktılarının belirlenirken daha fazla iç ve dış paydaş görüşüne başvurulması,
- Program çıktılarının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerin sistematik bir yaklaşımla ele alınması,

Ölçüt 4. Eğitim Programı:

Güçlü Yönler: Programların; program çıktıları, program eğitim amaçları ve disipline özgü ölçütleri uyumlu bir şekilde sağlayacak eğitim programı olması,

- Her programa özgü ayrı bir eğitim programı bileşeni olması ve programların bu bileşenleri sağlama düzeyinin yüksek olması,
- Eğitim programının uygulanmasını güvence altına alacak ve sürekli gelişimini sağlayacak sistemlerin varlığı,

- Eğitim programlarında yer alan bilgi ve becerileri destekleyecek kurum ve kuruluşlarla olan yüksek iş birliği,

Geliştirmeye Açık Yönler: Eğitim programına web sitesinde kolaylıkla erişilebilecek şekilde yer verilmesi,

- Eğitim programını belirlenirken daha fazla iç ve dış paydaş görüşüne başvurulması,

Ölçüt 5. Öğretim Kadrosu:

Güçlü Yönler: Öğretim kadrosunun; öğretim elemanı-öğrenci ilişkisini, öğrenci danışmanlığını, mesleki gelişimi, mesleki kuruluşlar ve işverenlerle ilişkiyi sürdürebilmeyi sağlamak için yeterli sayıda olması,

- Öğretim kadrosunun program derslerini yürütmede sayıca yeterli olması,
- Öğretim elemanı atama ve yükseltme kriterlerinin yukarıda sıralananları sağlamaya ve geliştirmeye yönelik olarak belirlenmiş olması,

Geliştirmeye Açık Yönler: Uygulama derslerine girebilecek öğretim elemanı havuzunun alternatifli olmaması,

- Genel olarak uygulama derslerine giren öğretim elemanlarının ilgili federasyondan en yüksek derecede bulunan antrenör belgesine sahip olmaması,

Ölçüt 6. Altyapı:

Güçlü Yönler: Eğitim için kullanılan alanlar (derslikler, laboratuvarlar, salonlar vb.) ve ekipmanların iyi seviyede olması,

- Ders dışı etkileşim alanları (sosyal, kültürel, spor, sağlık) ve mesleki gelişim altyapılarının iyi olması,
- Spor bilimleri ekipmanları ve bilişim teknolojisi altyapısının iyi olması,
- Kütüphane olanaklarının gelişmiş düzeyde olması,

Geliştirmeye Açık Yönler: Güvenlik önlemleri ve özel gereksinimli bireyler için altyapı düzenlemelerinin geliştirilmesi,

Ölçüt 7. Kurum Desteği ve Parasal Kaynaklar:

Güçlü Yönler: Kurumsal destek ve parasal kaynakların dağıtımında izlenen stratejinin, programın kalitesini ve sürdürülebilirliğini sağlayacak düzeyde olması,

- Maddi kaynakların, altyapı ve donanımı temin etmek, bakım yapmak ve işletmek için yeterli düzeyde olması,
- İdari personelin teknik olarak iyi bir donanıma sahip olması,

Geliştirmeye Açık Yönler: Özellikle öğrenci işlerinde çalışan İdari personelin nicel olarak geliştirilmesi,

Öğretim elemanının bilimsel etkinliklere katılımını destekleyeci daha fazla maddi kaynak ayrılması,

Ölçüt 8. Organizasyon ve Karar Alma Süreçleri:

Güçlü Yönler: Kurum, fakülte, program ve diğer alt birimler arasındaki karar alma süreçlerinin program çıktılarının gerçekleştirilmesini ve eğitim amaçlarına ulaşmayı destekleyecek şekilde düzenlenmesi,

Geliştirmeye Açık Yönler: Program ve fakülte kurullarının daha sistematik bir biçimde aktif olarak yapılması ve arşivlenmesi

Ölçüt 9. Sürekli İyileştirme:

Güçlü Yönler: Ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların programın sürekli gelişimine yönelik kullanmaya olan güçlü motivasyon

Geliştirmeye Açık Yönler: Programın iyileştirme çabalarının sistematik ve somut verilere dayalı işletilmesi,

- İç-Dış paydaşlarının katılımının artırılarak sürekli iyileştirme faaliyetinde daha fazla kullanılması,

II. DİSİPLİNE ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

Güçlü Yönler: Program eğitim planının disipline özgü ölçütlerle olan yüksek uyumu,

Geliştirmeye Açık Yönler: İç-Dış paydaşlarının katılımının artırılarak eğitim planının disipline özgü ölçütlerle tamamen entegrasyonun sağlanması,

SPOR BİLİMLERİ DERNEĞİ
Sport Sciences Association • Türkiye